

Igor Melišek

MERANIE A HODNOTENIE MAKROEKONOMICKÝCH VÝSLEDKOV ZAHRANIČNÉHO OBCHODU

Abstract: *The paper deals with selected macroeconomic issues of foreign trade. It concentrates primarily on the measurement, assessment and effectiveness of foreign trade and pro-export policy from the macroeconomic perspective, assesses how these phenomena affect economic growth, and describes the methods and formulas of the calculations of individual indicators.*

Keywords: *foreign trade, competitiveness, comparative advantage, measurement of results of foreign trade, intra-industry trade, Grubel-Lloyd index, contribution to the Trade Balance.*

JEL: E 60, F 13, F 14, F 40, O 24

Úvod

Ekonomický rast malých ekonomík značne ovplyvňuje úspešná expanzia na medzinárodných trhoch. To si vyžaduje, aby ekonomika dokázala využívať domáce komparatívne výhody, produkovať konkurencieschopné výrobky a mala vytvorenú adekvátnu rozvojovú stratégiu. Takúto stratégiu by mali vytvoriť a jej realizáciu zabezpečiť orgány štátu, ktoré sú zodpovedné za hospodársku politiku. Hospodárska politika by mala byť prepojená s jej kompaktnými súčasťami, najmä so zahranično-obchodnou a štruktúrnou politikou. Tieto dve politiky môžu v rozhodujúcej miere ovplyvniť exportnú výkonnosť ekonomiky a výsledky zahraničného obchodu.

Zahraničnoobchodná politika je integrálnou súčasťou hospodárskej politiky. Na ekonomiku krajiny pôsobí v takej miere, v akej je krajina zapojená do medzinárodnej del'by práce. Preto rozsah a miera zapojenia sa do procesov medzinárodnej del'by práce významne ovplyvňuje ekonomický rast a prosperitu národnej ekonomiky, najmä v menších krajinách, ktoré sú viac či menej závislé od zahraničného obchodu. To je aj dôvod, prečo sa krajiny usilujú o dlhodobé presadzovanie v medzinárodnom ekonomickom súťažení a o vytváranie podmienok na konkurencieschopnosť svojej krajiny na svetových trhoch. Konkurenčná schopnosť závisí hlavne od dosahovania vyššej úrovne produktivity práce, ale aj od vysokej miery svojej produkčnej špecializácie.¹

¹ Podľa Eurostatu sa za špecializáciu považuje schopnosť krajiny vyvážať väčšiu časť svojej produkcie a za dešpecializáciu stav, keď krajina dováža väčšinu príslušného typu komodity na uspokojenie domáceho dopytu [10]. Špecializácia ekonomiky teda vyjadruje, ako daná krajina umiestňuje svoje zdroje do rôznych odvetví.